

De misstap van de “zonen van God”

Naast slechte gedachtespinsels, de verdwijning van elk ontzag voor God en het geweld waarmee de aarde was vervuld, noemt de Bijbel nóg een reden waarom de zondvloed over de wereld kwam. In Genesis 6:1-4 lezen we:

“En het gebeurde, toen de mensen zich op de aardbodem begonnen te vermenigvuldigen en er dochters bij hen geboren werden, dat **Gods zonen** de dochters van de mensen zagen dat zij mooi waren, en zij namen zich vrouwen uit allen die zij uitgekozen hadden. Toen zei de HEERE: Mijn Geest zal niet voor eeuwig met de mens twisten, omdat ook hij vlees is, maar zijn dagen zullen honderdtwintig jaar zijn. In die dagen, en ook daarna, waren er reuzen op de aarde, toen **Gods zonen** bij de dochters van de mensen waren gekomen en die kinderen voor hen baarden; dit zijn de geweldenaars van oude tijden af, mannen van naam”.

Gods zonen (in de Bijbel)

De Hebreeuwse uitdrukking *benee ha-elohim* is in de meeste bijbelvertalingen niet concordant weergegeven, zodat het verband tussen allerlei Schriftplaatsen (Gen.6:2 en 4, Job 1:6, Job 2:1, Job 38:4-7) in de vertaling niet zichtbaar is. In het Oude Testament is *benee ha-elohim* een aanduiding van hemelwezens. Uit het boek Job blijkt, dat “zonen van God” deel uitmaken van de hemelse raadsvergadering en in die hoedanigheid voor Gods aangezicht verschijnen.

“Het gebeurde op een dag, toen **de zonen van God** kwamen om hun opwachting te maken bij de HEERE, dat ook de satan in hun midden kwam” (Job 1:6).

“Opnieuw was er een dag, toen **de zonen van God** kwamen om hun opwachting te maken bij de HEERE, dat ook de satan in hun midden kwam om zijn opwachting te maken bij de HEERE” (Job 2:1).

Satan klaagde de rechtvaardige Job aan bij de HEERE, waarop de Almachtige hem permissie gaf om Job alles af te nemen behalve zijn leven. Toen de HEERE na verloop van vele dagen aan Job verscheen, hem

antwoord gaf vanuit een onweer en hem in zijn eer herstelde, vroeg de Schepper aan hem:

“Waar was u toen Ik de aarde grondvestte?
Maak het bekend, als u echt inzicht hebt.
Wie heeft haar afmetingen bepaald? U weet het immers wel.
Of wie heeft het meetlint over haar uitgespannen?
Waarop zijn haar pijlers neergezonken?
Of wie heeft haar hoeksteen gelegd,
toen de morgensterren samen vrolijk zongen,
en al **de kinderen van God** juichten?” (Job 38:4-7)

In de HSV is *benee ha-elohim* soms weergegeven als “Gods zonen” (Gen.6:2 en 4), soms als “zonen van God” (Job 1:6 en 2:1) en dan weer als “kinderen van God” (Job 38:7). Wie deze vertaling leest, komt niet tot het inzicht dat er in al deze teksten wordt gesproken over leden van de hemelse raadsvergadering. De “morgensterren” of “kinderen van God” die in Job 38:7 worden genoemd prezen de Almachtige toen Hij de aarde grondvestte (Gen.1:1), lang voordat de mens werd geschapen (Gen.1:26-30). Het zijn dus geen mensen, maar hemelwezens.

Godenzonen (in de Bijbel)

In de Psalmen en in het boek Deuteronomium komen uitdrukkingen voor die op de titel “zonen van God” lijken. In Psalm 29:1 zingt David:

“Geef de HEERE, machtige heersers, geef de HEERE eer en macht”

Voor “machtige heersers” staat er in deze tekst: “zonen van de goden”. De “machtige heersers” die David toespreekt zijn geen “aardse machten”¹ maar hemelwezens, want ze worden opgeroepen om zich voor de HEERE neer te buigen “in Zijn heerlijk heiligdom”: de ware tempel (vgl. Hebr. 9:11 en 24). De psalmist beschouwt de hemel als één groot heiligdom waarin engelen priesterlijke dienst verrichten. De HEERE daalt uit die hemel neer, met een stem die klinkt als een donderslag, om de

¹ In de psalmberijming van 1773 is het begin van Psalm 29 ten onrechte als volgt weergegeven: “Aardse machten, looft den Heer, geeft den HEERE sterkt en eer”.

volkeren zee tot bedaren te brengen (Psa.29:3,10) en Zijn volk te redden (Psa.29:11). Zijn donderende stem klinkt in Psalm 29 zeven maal (vs.3,4a,4b,5,7,8,9), net als in het boek Openbaring (Openb.10:3) ².

In Psalm 89:7 zingt Ethan, de Ezrahiet:

“Want wie kan in de hemel met de HEERE gemeten worden? Wie is de HEERE gelijk onder de machtige vorsten?”

Ook hier staat voor “machtige vorsten” in de oorspronkelijke tekst: “zonen van de goden”. Deze “zonen” zijn een soort engelen, want aan het begin van vers 7 wordt gezegd dat zij zich in de hemel bevinden en uit vers 8 blijkt, dat ze deel uitmaken van de hemelse raadsvergadering. Dat vers luidt:

“God is zeer geducht in de raad van de heiligen en ontzagwekkend boven allen die Hem omringen”

De “machtige vorsten” of “zonen van God” waarover Ethan spreekt maken dus deel uit van de “raad van heiligen” rondom de HEERE. Zij behoren tot Zijn hofhouding.

In Daniëls verslag van de lotgevallen van Sadrach, Mesach en Abednego in Nebukadnezars vurige oven blijkt, dat de aanduidingen “godenzoon” en “engel” synoniemen zijn. Nebukadnezar riep verbaasd uit:

“Zie, ik zie vier mannen midden in het vuur vrij rondlopen! Zij hebben geen letsel en de aanblik van de vierde lijkt op die van **een zoon van de goden**” (Dan.3:25).

Toen Sadrach, Mesach en Abednego volkomen onbeschadigd naar buiten kwamen zei hij:

“Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach en Abed-Nego, Die **Zijn engel** heeft gezonden en Zijn dienaren heeft verlost, die op Hem hebben vertrouwd” (Dan.3:28).

² Zie Harry Bultema, *Brief Notes on the Psalms*, Grand Rapids 1989, pp.28-29.

“Een zoon van de goden” is dus een synoniem van “een engel”.

In de Statenvertaling is Deuteronomium 32:8 als volgt weergegeven:

“Toen de Allerhoogste aan de volken de erfenis uitdeelde, toen Hij Adams kinderen vaneen scheidde, heeft Hij de landpalen der volken gesteld naar het getal der kinderen Israëls”.

Maar in de Septuagint, de Griekse vertaling van de Tenach die in de Oudheid is gemaakt, luidt dit vers:

“Toen de Allerhoogste de volkeren verdeelde, toen Hij de zonen van Adam vaneen scheidde, stelde Hij de grenzen van de volken **in overeenstemming met het getal van de zonen van God**”.

Met de uitdrukking “zonen van God” doelt de Septuagint op engelvorsten. Over zulke hemelwezens wordt gesproken in de profetieën van Jesaja (24:21), Ezechiël (28:12-15) en Daniël (10:13,20,21). Elk volk op aarde staat onder het opzicht van een engelvorst in de onzichtbare wereld.

Kinderen van de levende God

Naast de uitdrukkingen “zonen van God” en “zonen van de goden” vinden we in één Bijbeltekst nog de zinsnede “kinderen (Hebr. zonen) van de levende God” (*benee el chai*). Die uitdrukking heeft wél betrekking op mensen. De profeet Hosea heeft aangaande het volk Israël voorzeggd:

“En het zal gebeuren dat in de plaats waar tegen hen gezegd is: U bent niet Mijn volk, tegen hen gezegd zal worden: Kinderen van de levende God” (Hos.1:10).

Israëlieten worden in deze tekst “kinderen van de levende God” genoemd. Hoewel Israël vanwege haar zonde is overgegeven in de hand van haar vijanden en in ballingschap is gegaan, zal het volk uiteindelijk terugkeren, talrijk worden, en door God worden gezegend. De HEERE zal Zich opnieuw over hen ontfermen en hen behandelen als Zijn geliefde

kinderen, nadat Hij eeuwenlang tegen hen heeft gezegd: “U bent niet Mijn volk”.

Wat “zoon van God” betekent

De uitdrukking “zonen van God” heeft in de Bijbel betrekking op personen die door een rechtstreeks ingrijpen van God ter wereld zijn gekomen. De Messias wordt “Zoon van God” genoemd, omdat Hij door Gods Geest werd verwekt in Zijn moeder Maria, en geen aardse vader had. De engel Gabriël zei tegen haar:

“De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. **Daarom ook** zal het Heilige dat uit u geboren zal worden, **Gods Zoon** genoemd worden” (Lukas 1:35).

De eerste mens, Adam, had óók geen aardse vader, maar werd door God geformeerd uit “het stof van de aarde” (Gen.2:7). Daarom wordt Adam in de Bijbel “de zoon van God” genoemd (Luk.3:38). “Dienende geesten” die door God worden uitgezonden (Hebr.1:14), hebben geen “engelvaders” maar zijn rechtstreeks uit Gods hand voortgekomen. Zulke hemelwezens zijn onsterfelijk, de dood treft hen niet (Hebr.2:14-16). Omdat ze niet door de dood worden weggerukt, behoeven ze zich niet voort te planten of huwelijken te sluiten (Matth.22:30). Zulke “zonen van God” waren er eerder dan de mens, want ze juichten al toen God de aarde grondvestte (Job 38:4-7).

Zonen van Seth?

Sommige Bijbelgeleerden beweren dat met “de zonen van God” de nakomelingen van Seth, en met “de dochters van de mensen” de afstammelingen van Kaïn zijn bedoeld (Gen.6:2,4). Mensen die de Schepper vereerden (de Sethieten) zouden huwelijken hebben gesloten met ongelovigen (de Kainieten). Deze uitleg van Gen.6:2 is al te vinden in de kanttekeningen van de Statenvertaling. Bij de uitdrukking “Gods zonen” merkten de Statenvertalers op:

“Dat is, de nakomelingen der gelovige voorvaders, die de ware religie beleden, en met hunne huisgezinnen [als zijnde Gods Kerk] van het ongeloovig en vleeschelijk geslacht der Kainieten waren afgescheiden. Gelijk daarentegen door **de dochters der menschen** meest verstaan worden de nakomelingen van Kaïn, plegende afgoderij, en levende naar het vleesch”.

Hoewel deze visie in brede kring geaccepteerd is, is ze om een aantal redenen onhoudbaar:

1. De Hebreeuwse uitdrukking *benee ha-elohim* komt behalve in Genesis 6:2 en 4 ook voor in Job 1:6, 2:1 en 38:7. In het boek Job heeft ze altijd betrekking op hemelwezens (en niet op mensen).

2. De betekenis van de uitdrukking “dochteren van de mensen” (Gen.6:2 en 4) moet worden afgeleid uit het tekstverband. Genesis 6 maakt gebruik van de stijlform die bekend staat als een omkering, of een *chiasme*:

A. Toen... er dochters bij hen geboren werden... (vs.1)

B. zagen Gods zonen de dochters van de mensen (vs.2)

B. Toen... Gods zonen bij de dochters van de mensen waren gekomen (vs.4)

A. baarden die kinderen voor hen (vs.4)

In vers 1 staat, dat “de mensen zich op de aardbodem begonnen te vermenigvuldigen en er dochters bij hen geboren werden”. In die tekst wordt er niet gesproken over de familie van Kaïn, maar over de hele mensheid. Als “de dochters van de mensen” in vers 2 en 4 vervolgens tegenover de “zonen van God” worden geplaatst, dan zijn die “zonen van God” dus per definitie géén mensen. De dochters van de mensen waren immers al genoemd in vers 1. Zij waren de vrouwelijke nakomelingen van menselijke ouders. Omdat de zonen van God in vers 2 en vers 4 tegenover de dochters van de mensen worden geplaatst, moeten deze “zonen” schepselen zijn geweest die geen menselijke ouders, maar God als Vader hadden.

3. In Genesis 6 wordt gezegd dat zonen van God “vrouwen namen” uit “de dochters van de mensen”, meisjes die zij hadden uitgekozen. Wie de uitleg van de Statenvertalers wil volgen moet concluderen dat gelovige *mannen* een huwelijk sloten met ongelovige vrouwen, maar dat verbintenissen in omgekeerde richting (huwelijken tussen gelovige *vrouwen* en ongelovige mannen) niet plaatsvonden.

4. Als gelovige mannen in Noachs tijd huwelijken sloten met ongelovige vrouwen, kan niet worden verklaard waarom er in zulke huwelijken abnormale kinderen werden geboren. Genesis 6:4 zegt:

“In die dagen, en ook daarna, waren er reuzen (Hebr. **nephilim**) op de aarde, toen Gods zonen bij de dochters van de mensen waren gekomen en die kinderen voor hen baarden; dit zijn de geweldenaars van oude tijden af, mannen van naam”.

Het Hebreeuwse woord *nephilim* zou “vellers” kunnen betekenen (mannen die doen vallen: kampvechters of tirannen), maar ook “gevallenen” (want in later tijd vielen de *nephilim* door het zwaard, zij werden door hun tegenstanders uitgeroeid). Uit Numeri 13:33 blijkt dat deze mensachtige wezens een abnormale lichaamslengte hadden. Gewone mensen “waren in hun ogen als sprinkhanen”. De Enakieten en Emieten en Refaïeten die in de wet van Mozes worden genoemd waren eveneens reuzen (Deut.2:10-11), evenals de Zamzummiëten (Deut.2:20), Og, de koning van Basan (Deut.3:11) en andere bewoners van het Overjordaanse (Deut.3:13, Jozua 12:4, 13:12). De Filistijnen beschikten over reusachtige kampvechters (1 Sam.17:4, 2 Sam.21:16-22, 1 Kron.20:4-8). Behalve een lichaamslengte van ruim drie meter hadden zulke vechtjassen zes vingers en zes tenen aan hun handen en hun voeten (2 Sam.21:20, 1 Kron.20:6).

Volgens de Bijbel leidde het huwelijk van “zonen Gods” met “dochteren van de mensen” dus tot de geboorte van mensachtige wezens met een abnormaal grote lichaamslengte, uitzonderlijke lichaamskracht en polydactylie.

5. In het Nieuwe Testament wordt er gezinspeeld op verbintenissen tussen “Gods zonen” en “dochters van de mensen”. Petrus schrijft over “engelen die gezondigd hebben” en die God “niet heeft gespaard”, maar heeft “overgegeven aan ketenen van de duisternis om tot het oordeel bewaard te worden” (2 Petr.2:4). Volgens de HSV werden deze engelen “in de hel geworpen”, maar het woord “hel” in deze tekst is een foutieve vertaling van het Griekse woord *tartaros*. In de Schrift is de *tartaros* een donkere onderaardse ruimte waarin boze geesten zijn opgesloten tot de dag van het oordeel. Volgens 2 Petr.2:9 zullen zij op de oordeelsdag worden gestraft. Uit 2 Petr.2:5 blijkt dat zij hun zonde bedreven in de “oude wereld”, de wereld die voorafging aan de zondvloed.

6. In de brief van Judas wordt verteld hoe deze engelen zondigden. Zij “hebben hun oorspronkelijke staat niet bewaard, maar hun eigen woonplaats verlaten” (Judas:6). Ze woonden in de hemelse gewesten, maar ze verlieten die en begaven zich naar de aarde om “andersoortig vlees achterna te gaan” en “hoererij” te plegen (Judas:7). Zowel deze engelen die hun oorspronkelijke staat niet bewaarden als de mannen van Sodom liepen “andersoortig vlees achterna” (Judas:7) ³. De mannen van Sodom wilden geslachtsgemeenschap hebben met engelen die bij Lot op bezoek waren gekomen (Gen.19:4-5). In Lots tijd wilden “zonen van de mensen” hoererij plegen met “zonen van God”, terwijl in Noachs tijd “zonen van God” gemeenschap hadden met “dochters van de mensen”, dus met menselijke vrouwen (Gen.6:2 en 4). De engelen die voor de zondvloed met menselijke vrouwen paarden heeft God “met eeuwige boeien in de duisternis in verzekerde bewaring gesteld” (Judas:6). En de mannen van Sodom heeft Hij omgebracht door vuur en zwavel op hen te laten regenen. Zij ondergingen “de straf van het eeuwige vuur” (Judas:7).

³ Uit de woorden van Judas blijkt dat de gangbare opvatting, die zegt dat onder de zonde van Sodom homosexualiteit moet worden verstaan, niet juist is. Volgens Gen.19 en Judas:7 bestond de zonde van de inwoners van Sodom uit schending van het gastrecht (gewelddadige verkrachting van onschuldige reizigers) en uit de wens van mensen om met engelen te paren. Bij homosexualiteit lopen mannen “gelijksoortig” vlees achterna, maar de mannen van Sodom wilden zich aan “andersoortig” vlees vergrijpen (Gen.19:4-5).

7. Petrus spreekt ook in zijn eerste brief over de misstap van de “zonen van God” ⁴. Hij duidt hen aan als “de geesten in de gevangenis, die voorheen ongehoorzaam waren, toen God in Zijn geduld nog eenmaal wachtte in de dagen van Noach, terwijl de ark gebouwd werd” (1 Petr.3:19-20). Mensen *hebben* een geest, maar ze *zijn* geen geesten ⁵. Met “geesten” worden in de Bijbel wezens uit de onzichtbare wereld bedoeld: engelen en demonen. De “geesten in de gevangenis” die in de dagen van Noach “ongehoorzaam waren” (1 Petr.3:19) zijn de engelen die in de oude wereld zondigden (2 Petr.2:4-5) door “hun woonplaats te verlaten”, “hoererij te plegen” en “andersoortig vlees na te lopen” (Judas:6-7). Aan deze geesten heeft Christus, toen Hij “ter dood gebracht was in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest”, dus na Zijn opstanding, “gepredikt”. De opgestane en verheerlijkte Messias maakte als een heraut aan hen bekend, dat Hij de dood had overwonnen en de mensheid zou verlossen uit de slavernij aan de vergankelijkheid.

Een Goddelijk decreet

Toen de “zonen Gods” zich vrouwen genomen hadden uit de “dochters van de mensen” (Gen.6:2) nam de HEERE het volgende besluit:

“Mijn Geest zal niet voor eeuwig met de mens twisten, omdat ook hij [of: “hij ook” ⁶] vlees is, maar zijn dagen zullen honderdtwintig jaar zijn” (Gen.6:3)

Sommige Bijbelgeleerden zijn van mening dat met de Hebreeuwse uitdrukking *ha adam* in Gen.6:3 is bedoeld: de eerste mens, Adam ⁷. Toen de zonen van God dochters van de mensen tot vrouwen namen, zou God het besluit hebben genomen dat Adam, die op dat moment achthonderdtien jaar oud was, nog maar honderdtwintig jaar zou blijven leven (vgl. Gen.5:5).

⁴ Zie: R.T.France, *Exegesis in Practice: Two Samples*, 1 Peter 3:18-22, in: I.Howard Marshall (ed.), *New Testament Interpretation*, Exeter 1979, pp.264-281.

⁵ Zie: H.W.den Haring, *De toestand der doden*. Rotterdam 1977.

⁶ Aldus de Statenvertaling.

⁷ Deze opvatting wordt verdedigd in Appendix No.24 van de *Companion Bible*.

Maar uit het tekstverband blijkt, dat de schrijver dit niet heeft bedoeld. Aangezien de uitdrukking in Gen.6:5 opnieuw voorkomt en de verzen 3 en 5 deel uitmaken van één enkel betoog, moet de betekenis in beide teksten dezelfde zijn. In Gen.6:5 blijkt, dat “de mens” in dit hoofdstuk een aanduiding is van de hele mensheid. Niet Adams slechtheid was groot op de aarde, maar de boosheid van het grote aantal nakomelingen dat Adam had voortgebracht was “menigvuldig” geworden.

Volgens vele uitleggers gaf God de mensheid nog honderdtwintig jaar tijd om zich te bekeren. In het geval van onbekeerlijkheid zou zij door de zondvloed worden getroffen, zodra deze termijn was verstreken. Tijdens het uitstel van 120 jaar bouwde Noach de ark en predikte “gerechtigheid” (vgl. 2 Petr.2:5).

Hoewel deze uitleg gangbaarder is dan de vorige, doet ook hij geen recht aan het tekstverband. De zondvloed was in Gen.6:1-5 nog niet genoemd. Het ligt dus niet voor de hand om Genesis 6:3 op de komst van de vloed te betrekken. Volgens het tekstverband was het decreet van de HEERE (dat pas in Gen.6:7 wordt beschreven) een reactie op het optreden van de “zonen Gods”. Het ligt daarom voor de hand om vers 3 als volgt op te vatten:

“Toen zei de HEERE: Mijn geest, de levensadem die Ik in de neusgaten van de mens heb geblazen (Gen.2:7), zal niet voor altijd in hem blijven: de kinderen van de zonen Gods die gebaard worden door de dochters van de mensen, zullen, aangezien ze van moederskant ook vlees zijn, niet onsterfelijk worden zoals hun vaders, maar zullen sterven binnen honderdtwintig jaar”⁸.

Hoewel de *nephilim* onsterfelijke vaders hadden, zouden ze niet ouder worden dan gewone mensen (en zelfs korter leven dan de meeste mensen in de wereld voor de zondvloed).

⁸ Aldus: Umberto Cassuto, *A Commentary on the Book of Genesis, Part One: From Adam to Noah*. Jerusalem 1978, p.296.

En ook daarna

Volgens sommigen zou uit het zinsdeel “en ook daarna” blijken dat de *nephilim* al op aarde aanwezig waren vóóordat de “zonen van God” gemeenschap hadden met de “dochteren van de mensen”. De *nephilim* zouden dus niet uit deze verbintenis zijn ontstaan. Zulke uitleggers interpreteren Gen.6:4 als volgt:

“En in die dagen [toen de mensen talrijk begonnen te worden], en ook daarna [toen Gods zonen bij de dochters van de mensen waren gekomen] waren er *nephilim* op de aarde”

Op grond van de Hebreeuwse zinsbouw ligt de volgende interpretatie van Gen.6:4 echter meer voor de hand:

“De *nephilim* **werden** [= ontstonden] op aarde in die dagen [toen de zonen van God dochters van de mensen tot vrouw namen] en zij [die *nephilim*] waren er ook later, doordat de zonen van God bij de dochters van de mensen waren gekomen en kinderen voor hen hadden gebaar – [zulke kinderen] waren de geweldenaars die er in die oude tijden waren, mannen van naam”⁹

Met “en ook daarna” doelt de schrijver op het feit, dat er niet alleen reuzen op aarde waren in de tijd die voorafging aan de zondvloed, maar ook later: in de dagen van de uittocht uit Egypte, de dagen van de richters en de dagen van David en Saul. Na de zondvloed waren er de Enakieten, Emieten, Refaïeten, Zamzummiëten en de inwoners van Basan. Maar zulke reuzen kwamen om in oorlogen met de Israëliëten en hun buurvolken. De kinderen van de zonen van God en de dochters van de mensen waren geen “onsterfelijken” (zoals de halfgoden in de sagen van het oude Kanaän en het oude Griekenland), maar “mannen van naam”, stervelingen waar andere mensen tegen opkeken. Het Hebreeuwse woord *enosh*, dat in Genesis 6:4 als “man” is vertaald, betekent letterlijk: sterveling. De *nephilim* waren de “geweldigsten uit de voortijd” (NBG), “stervelingen van naam”. Zij hebben eens op aarde geleefd, maar zijn sinds de tijd van koning David “geveld” en totaal uitgeroeid. Ze zijn neergedaald in de *sjeool* (vgl. Ezech.32:20,22,23,24,27).

⁹ Aldus Cassuto, a.w.

Samenvatting

1. In de tijd die aan de zondvloed voorafging namen zonen van God dochters van de mensen tot vrouw. Uit die verbintenis kwamen *nephilim* voort, die over de mensheid heersten en waar de mensen in letterlijke en figuurlijke zijn tegen opkeken.
2. In het OT hebben de uitdrukkingen “zonen van God” en “zonen van goden” betrekking op leden van de hemelse raadsvergadering (Deut.32:8 LXX, Job 1:6, 2:1, 38:7; Psa.29:1, 89:7, 89:8). Omdat Mozes “zonen van God” stelt tegenover “dochteren van de mensen”, zijn de “zonen van God” waarover hij spreekt per definitie géén mensen. In Gen.6:2 en 4 moeten we aan hemelwezens denken.
3. In het NT wordt met een “zoon van God” een persoon bedoeld die door een rechtstreekse scheppingsdaad van God ter wereld is gekomen (Luk.1:35, 3:38).
4. De gangbare uitleg van Gen.6:1-4, die zegt dat onder “zonen van God” nakomelingen van Seth, en onder “dochteren van de mensen” nakomelingen van Kaïn moeten worden verstaan, is gekunsteld. Want Gen.6:2 spreekt over een verbintenis van mannelijke “zonen van God” met vrouwelijke “dochteren van de mensen”, en niet over verbintenissen in omgekeerde richting. Bovendien kan deze uitleg niet verklaren waarom de kinderen die uit deze verbintenis ontstonden, bijzondere lichamelijke kenmerken hadden (zoals een reusachtige lichaamslengte, een enorme lichaamskracht, en polydactylie).
5. In het NT wordt er op drie plaatsen over een misstap van hemelwezens vóór de zondvloed gesproken (1 Petr.3:18b-20, 2 Petr.2:4-5, Judas:6-7). Petrus en Judas duiden de betrokkenen aan als “engelen”, terwijl Mozes hen “zonen van God” noemt (Gen.6:2,4). Petrus zegt dat zij “on gehoorzaam waren” (1 Petr.3:20) en “zondigden” (2 Petr.2:4). Judas zegt dat zij “hun eigen woonplaats” [de hemel] “verlaten hebben” en “hun

oorspronkelijke staat niet hebben bewaard” (Judas:6). Ze bedreven “hoererij” door “andersoortig vlees” achterna te gaan (Judas:7).

6. De Schepper reageerde op de misstap van de “zonen van God” door af te kondigen, dat hun kinderen, de *nephilim*, niet ouder zouden worden dan 120 jaar. Er was een menselijke levensgeest in deze kinderen en die geest zou niet voor altijd in hen blijven.

7. Ook in de tijd ná de zondvloed waren er *nephilim* op aarde: Enakieten, Emieten, Refaïeten, Zamzummiëten, sommige inwoners van Basan (waaronder koning Og), en kampvechters van de Filistijnen (zoals de reus Goliath). Deze werden door het volk Israël en door de Edomieten uitgeroeid.

* * * * *